

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Venerabili Eucharistiæ Sacramento Decisiones Theologico-Legales

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisionis XLIV. Ad Septembris secundum Casum. Argumentum.

Exploratur, an cadentibus in terram sacris particulis, dum Moniales communicantur, intra clausuram; possint colligi, & elevari à Monialibus? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94643)

niret in facto, & Clericus faceret, non illicitè faceret, admonendo populum se didicisse esse licitum facere.

DECISIONIS XLIV.

Ad Septembris secundum Casum.

ARGUMENTUM.

Exploratur, an cadentibus in terram sacris particulis, dum Moniales communicantur, intra Clausuram, possint colligi, & elevari à Monialibus? Vel debeat Confessarius ingredi Clausuram ad eas suscipiendas?

SUMMARIUM.

- 1 Particula consecrata si cadat in Clausuram Monialium, quid agendum?
- 2 Abbatisa, seu alia Monialis potest elevare Eucharistiam de terra, & porrigere Confessario.
- 3 Laici in primitiva Ecclesia tangebant Eucharistiam.
- 4 Argumentum ab antiquis picturis valet.
- 5 Confessarius potest, & debet ingredi Clausuram Monialium ad elevandam de terra Hostiam sacramentalem elapsam.
- 6 Laicis, ac mulieribus nunc prohibitum est tangere Corpus Christi.
- 7 Moniales non possunt tangere Calices, Corporalia, nec Pallas sacras.
- 8 Cui non licet quod est minus, neque quod plus est, licebit.
- 9 Necessitas ingrediendi Clausuram Monialium, non est strictissime, sed mortaliter intelligenda, & num. 13.
- 10 Mulieres maritate ad effugiendum vitæ periculum possunt ingredi Monasteria Monialium.
- 11 Borrus Cypri, delatus in veste ab Exploratoribus fuit symbolum Eucharistiae.
- 12 Præcepta Divina sunt preferenda Ecclesiasticis.
- 14 Mulieres in primitiva Ecclesia recipiebant Eucharistiam in nitido linteo.
- 15 S. Clara pingitur cum Ostensorio ad denotandam ejus enimiā devotionem erga SS. Eucharistiam.
- 16 Sacerdos simplex, presente Parocho, non potest absolvere moribundum.
- 17 Monialis communicanda potest unicam Particulam lapsam in terram lingua reverenter sursum, & sic communicare.

SECUNDUS CASUS.

Hyemali, ac pluvioso tempore stabat Confessarius Monialium in earum Ecclesia, ad fenestellam Communionis, iisdem ministrans Eucharisticum Panem. Finis erat Sacri Convitii, quando Monialis una, qua non poterat cum aliis ab initio convenire, accurrens communicanda, aperuit januam Sacristiae interioris. Repente per eam ventus vehemens irruit à regione Aquilonari, & plurimas consecratas particulas ex Pixide proflire fecit, & procidere penes Moniales in Clausuram. Quaritur, quid agendum à Confessario pro sacrarum specierum recollectione?

Ad hunc casum, non fictum, sed factum recollectionem Sacramenti esse committendam

Monialibus, seu earum Abbatisae respondit Bissus in Hierurg. Sacra tom. 2. Verb. Particula num. 45. §. 12. his verbis: Potest etiam contingere, quod particula aliqua consecrata cadat intra Monasterii Monialium claustra, quando communicant, in quo casu eadem Monialis debet illam lingua accipere; & ita communicare. Quod si non possit, eam mediante patena, accipiat; adjuvante etiam palla, vel carta munda; si verò neque sic possit; non debet Sacerdos ingredi ad illam Particulam accipiendam; sed ipsa Monialis illam accipiat; & per fenestellam Sacerdoti porrigat, postea à Monialibus ille locus abradatur, & lavetur, qua abrasio, & lotio in Sacrum proji-cienda erit. Effer tamen convenientius, quod hanc functionem faciat Abbatisa, sive Superior, huius alia Monialis. Huiusque Bissus. Cujus opinionem tenet etiam Castaldus in praxi Carem. lib. 2. sect. 14. cap. 17. num. 15. Quartus in Rubr. Miss. p. 2. tit. 10. sect. 3. dub. 3. difficult. 4. ubi ponit hanc rationem: Quia ingressus in Monasterium strictius prohibetur, quam tactus Hostiae consecratae in casu necessitatis. His addi potest auctoritas Theologorum docentium, licitum fuisse tangere Sacramentum Eucharistiae laicis in primitiva Ecclesia, quibus tradebatur in manibus, quando erant communicandi, ut pluries dictum est supra, & notat Suarez de Eucharist. disp. 72. sect. 1. Lessius q. 80. num. 37. & late probat Emin. Card. Bona Rerum Liturgic. lib. 2. cap. 17. num. 3. Tandem videtur suffragari supradictae opinioni doctrina S. Thomae, qui in dist. 13. q. 1. art. 3. sic ait: Ad Tertium dicendum, quod sicut Baptismus conferre competit Sacerdoti ex officio; tamen Laicus in casu necessitatis non peccat baptizans: ita tangere Corpus Christi ex officio soli Sacerdoti competit; sed in casu necessitatis potest & debet Corpus Christi tangere, etiam si peccator, ut si in aliquo loco immundo jaceret. Quid clarius? Si etiam peccatori licet tangere Sacramentum Eucharistiae, illud è terra lavando, quanto magis Sanctimonialibus, & virginibus Sacris? Hinc de S. Clara legitur, in Brev. Rom. lect. 4. quod Saracenis Assisium obidentibus, & Monasterium, cui illa praeerat, invadere conantibus, agra se ad portam afferri voluit, unaque Pat, in quo Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum erat inclusum; ibique oravit in hunc modum &c. Et ideo imago ejusdem Virginis representatur picta cum Ostensorio continente Sacram Hostiam in manibus; valet autem argumentum, & concludens probatio desumitur ab antiquis Picturis, cap. Perlatum, Et cap. Venerabiles de Consecrat. dist. 3. Rota part. 5. rec. decis. 353. num. 66. & seqq. Pignatell. tom. 1. Consult. 241. num. 11.

His tamen non obstantibus contrarium puto decidendum; & dicendum pro resolutione propositi Casus; teneri, & obligatum esse Confessarium, statim ingredi clausuram, accedere ad interioriorem locum, ubi Moniales communicabant, & ubi Sacrae particulae jacent in terra, illasque singulatim propriis manibus suscipere, & in Pixidem devotè reponere; locumque aliquantulum abradere, & mundare ad praescriptum Rubricae Missalis de Despectibus in Ministerio ipso occurrent. tit. 10. num. 15. sic praecipientis: Si Hostia consecrata, vel aliqua ejus Particula dilabitur in terram, reverenter accipiat, & locus ubi cecidit, mundetur; & aliquantulum abradatur, & pulvis, seu abrasio hujusmodi in Sacrum immittatur.

Hæc

Hæc igitur omnia, necnon recollectionem, & susceptionem à terra sacrarum Particularum fieri debere non per Moniales, aut Abbatisiam, sed per ipsummet Confessarium, prævio sollicito ingressu in clausuram me movent rationes sequentes. Primo, quia supradicta Rubrica est exequenda à Sacerdote, non autem ab alia persona, ut in puncto docent Suarez de Euchar. disp. 85. sect. 1. & Gavant. in Rubr. Miss. part. 3. tit. 10. num. 12. Secundò quia rigore prohibitorium est in cap. Pervenit 28. De Consecrat. dist. 2. ne laici aut mulieres deferant Sanctissimam Eucharistiam, aut tangerent Corpus Christi. Tertiò, quia in specie Jus Canonicum vetat Sanctimonialibus tangere Corporalia, calices & pallas sacras, cap. Sacratas Deo seminas 25. dist. 3. S. Antonin. 3. p. tit. 16. cap. 7. §. 3. in fine; ex quo deducitur argumentum in Jure validissimum; non esse imponendum Abbatissæ, vel Monialibus, ut tangerent Corpus Christi, quòd est plus, cum non possint tangere pallas sacras, quod est minus; non enim licet quod plus est, ei cui, quod minus est, non licet. Barbof. in Axiomat. Juris Usu frequen. Axiom. 180. num. 2. Quartò, quia Gregorius XIII. in sua Constitutione incipien. Dubius que emergunt; quam per extensum ponunt Miranda de Monial. quest. 2. art. 14. & Quaranta Verb. Monasteria Monialium, concedit earum Superioribus, inter quos censetur eorum Confessarius, ut ingredi possint Clausuram, si id faciant in casibus necessariis. At nemo non videt, in casu proposito esse necessarium ingressum Sacerdotis, & confessorii pro reassumptione cum debita reverentia Sacrarum Particularum. Quintò, quia ex communi doctrina Theologorum causa rationabilis, & necessitas ingrediendi Monialium Clausuram non est physicè, & strictissimè intelligenda; sed moraliter consideranda. Barbof. de Potest. Episc. allegat. 102. num. 48. Sanchez. in Decalog. lib. 6. cap. 16. num. 40. Sextò tantò magis, quia Confessarius in hoc casu necesse non habet ingredi ad interiora Monasterii; sed statim ultra ostium Clausuræ in Sacristiam Monialium, quæ ut plurimum vicina est ipsi ostio; & sic minor causa sufficit pro ingressu, Barbof. in collectan. DD. ad Concil. Trid. sess. 25. de Regular. cap. 5. n. 81. Septimò quia licitus est ingressus mulieribus maritatis, quæ excederunt ab affectu conjugum, ad evitanda vitæ pericula. Zerola Verb. Monialis. §. 12. Tamburin. de Jure Abbatissar. disp. 24. quest. 14. num. 2. Ergo multò magis cum ceciderit Divina Eucharistia, ad periculum Irreverentiæ evitandum permittitur erit ingressus Confessario in Clausuram ad eam elevandam. Octavò, nam bajulis, & portitoribus conceditur ingressus in Monialium Monasteria, quando agitur de gravibus oneribus, quæ ipsæ Moniales ferre non possint. Tambur. d. disp. 24. quest. 6. num. 6. & Barbof. d. sess. 25. cap. 5. num. 86. Sed quomodo Abbatissæ, aut Moniales poterunt Christum Dominum manibus deferre, sub quo curvantur, qui portant Orbem? ut ait Job. 9. 13. qui immo subiungit de Divina Majestate: & pondus ejus ferre non potui. Job. 31. 23. Nonò quotidie videmus olitores intrare Monasteria Monialium præcipue ad putandas Vites, easque de terra erigendas, ac vindemiæ tempore ad racemos Uvæ colligendos. Igitur si licitus est ingressus pro racemis naturalibus, ac vitibus materialibus, cur erit prohibitus Confessario ad erigendas à terra sacras Hostias continentes in se Christum Dominum, qui dixit de seipso: Ego sum Vitis vera, Jo. 15. 1. &

de quo mystica Sponsa ait: Botrus Cypri dilectus meus mihi in vineis Engaddi? Cant. 1. 14. De exploratoribus, qui missi ab Israelitis, ut terram Chanana lustrarent scriptum est: Absciderunt palmitem cum Uva sua, quem portaverunt in veste duo Viri Nu. 13. 24. Ingens ille Terræ promissionis Botrus, quem duo viri in veste ferebant, Eucharistiam figurabat, ut opinatur ex Sanctorum Patrum testimonio Serlogus in Cant. tom. 2. Vestigat. 13. Explanat. Moral. sect. 6. num. 63. Modò minor cura non est adhibenda de figurato, quàm de figura, S. Thom. 3. part. qu. 83. art. 5. in 1. Sed Botrum illum qui erat figura Sanctissimi Corporis Christi, duo Viri portarunt in veste igitur Sacrosanctam Eucharistiam, in qua est realiter Corpus Christi, in illo Botro figuratum (nam omnia in figura contingebant illis 1. Cor. 10. 11.) non debet à mulieribus suscipi, & deferri, sed ab ipsomet Sacerdote Confessario. Decimò, quia reverentia erga Sanctissimum hoc Sacramentum est ex præcepto Divino. S. Thom. 3. part. qu. 83. art. 3. Clausura autem Monialium est ex præcepto Ecclesiastico. Tamb. de Jure Abbatiss. disp. 18. quest. 2. & 3. Sed Præcepta Divina sunt præferenda Ecclesiasticis, Sanch. in Decal. lib. 1. cap. 10. num. 17. Ergo in casu proposito obligatus erit Confessarius ingredi Clausuram, & de per se, tanquam Sacerdos colligere Sacras Particulas, & in Pixidem reponere; locum abradendo, vel lavando ad præscriptum Rubricæ; & ita sentit, & docet Bordon. Variar. resol. part. 3. ref. 118. ubi supradictum casum examinat.

Neque subsistunt rationes Bissi, Castaldi, & Quarti pro opinione contraria. I. Non illa, quam allegat Quartus, quòd strictius prohibeatur ingressus in Clausuram Monialium, quam tactus Hostie consecrata; quia id non est verum, tum respectu rei; superat enim reverentia debita Sacrosanctæ Eucharistiæ, ob ejus infinitam excellentiam, quodcumque aliud obsequium; idcirco, ut observat S. Thom. d. part. 3. q. 82. art. 3. in omni re, à qua tangi debet Corpus, & Sanguis Domini, præcedit consecratio, ut sunt manus Sacerdotis, Calix, Patena, Palla, Corporale; tum respectu legis prohibentis; nam contactus Eucharistiæ provenit ob reverentiam ei debitam à lege Divina; Clausura autem Monialium à sola lege humana; quæ de sui natura non strictè, sed benignè accipitur, & interpretatur. Tambur. de Jure Abbatiss. d. disp. 24. quest. 1. num. 4. II. Non illa ex usu primitivæ Ecclesiæ ponendi Sacram Synaxim in manibus communicantium; quia non solum talis usus est abrogatus; sed (quod facit ad præsentem casum) neque in primitivæ Ecclesiæ mulieres tangebant nudis manibus Sacram Communionem; sed eam accipiebant in nitido linteolo, quòd Dominicale dicebatur, ut testatur his verbis S. August. serm. 252. de Tempore: Mulieres quomodo nitidum exhibent linteolum, ubi Corpus Christi accipiant; sic corpus castum, & communidum exhibeant. Et in Concilio Antisiodorensi decretum fuit cap. 36. Non licet Mulieri nuda manu Eucharistiam accipere. Et cap. 42. Ut unaquæque mulier, quando communicat, Dominicale suum habeat: quod si qua non habuerit, usque ad alium diem Dominicum non communicet. Videat Lector Hieralex. Macri in Verb. Dominicale. & Gratianum Discep. forens. cap. 412. num. 13. Itaque si neque ab initio Ecclesiæ permittebatur mulieribus tangere Eucharistiam, ejusdem contactus non esset permittendus Abbatissæ, seu monialibus in casu

casu proposito, Nonne dixit Dominus post Resurrectionem suam Mariæ Magdalena, *Noli me tangere* Jo. 20. 17. Thomæ verò Apostolo: *Affer manum tuam, & mitte in latus meum.* ibid. 27. III. Non implicat Auctoritas S. Thomæ in 4. di. 13. q. 1. art. 3. dum dicit, etiam à peccatore tangi posse Eucharistiam, illam elevando de terra, si jaceret in loco immundo; quia ibi Angelicus Doctor supponit non adesse Sacerdotem, & ideo in tertio argumento ait: *in aliquo casu licet tangere laico Corpus Christi, puta si videret ipsum in terra jacere, & non esset Sacerdos, qui tolleretur.* At in casu nostro est Confessarius Sacerdos, qui potest tollere. Igitur Moniales non possunt, nec debent, immo si vellent ex se sacras Particulas lapsas in terra tollere, Confessarius teneretur prohibere, ut advertit Possevin. de offic. Curati cap. 8. num. 4. IV. Non concludit exemplum S. Claræ; quia pingitur cum Ostensorio, & figura Hostiæ consecrata in manibus ad denotandam eximiam ejus devotionem erga Sanctissimum Sacramentum Altaris, & ad recordandum miraculum fugatorum Maurorum virtute suæ Orationis coram Sacrosancta Eucharistia; sed ex hoc non sequitur ab ipsa fuisse delatam ad ostium Monasterii; sed sicut fecit seipsum ægram ab aliis deferri, sic est verisimile, quod ea instante Hostia consecrata per Confessarium suum, vel alium Sacerdotem fuerit cum luminibus portata; etsi de illis Breviarium, aut Chronica mentionem non faciat. Hinc in Chronicis Ordinis S. Francisci tom. 1. lib. 8. cap. 13. Impres. Neapoli Anno 1680. ita legitur de eadem S. Clara: *Si fece portare alla porta del Monastero, e porre avanti tutti quei nemici, mandando innanzi di se con grandissima riverenza il Santissimo Sacramento nella sua Custodia.* Sed quidquid sit de hoc exemplo, non tangit punctum, neque percutit casum, in quo queritur, an Moniales licite possint tangere, non Ostensorium, vel Pixidem continentem Eucharistiam, sed Eucharistiam ipsam lapsam in terram; attenda præsentia Sacerdotis, qui de facili potest ingredi Clausuram ad eam reverenter colligendam. Concludendum est igitur, quod licet deficiente Sacerdote possent Moniales sacram Eucharistiam de terra levare, & tangere; eo præsentia non possint, neque debeant; exemplo Parochiani in articulo mortis constituti, & habentis peccata mortalia, etiam reservata; qui, etsi possit absolvi à quolibet simplici Sacerdote, absente Parocho; tamen si Parochus sit præsens, debet ab ipso tantum absolvi secundum magis communem & magis securam opinionem DD. quos longa serie cumulat Barbosa in Collect. DD. ad Concil. Trid. sess. 14. de Sacram. Pœnit. cap. 7. num. 12.

Hoc Unum est concedendum, quod si unica Particula caderet in terram intra Clausuram, & præsens esset Monialis communicanda, potest ipsa genuflectere, ac reverenter lingua eam sumere, & sic communicare; ut vult Quartus cit. part. 2. tit. 10. sect. 3. dub. 3. difficult. 4.

D E C I S I O N I S XLV.

Ad Septembris Casum Prudentialem.

A R G U M E N T U M.

Examinatur, an bene faciat Parochus, qui Hostiam delatam in Processione, vel expositam publicæ Orationi, dividit in quatuor partes, eas reponendo in Pixide, distribuendas laicis communicantibus?

- 1 Parochus Hostiam delatam in processione debet ipse sumere, non autem Laicis communicantibus dare.
- 2 Concilia Provincialia non obligant extra Provinciam; neque Synodalia extra Diocesim.
- 3 Cardinalis Carolus Barberinus commendatur.
- 4 Concilia Provincialia deserviunt pro directione etiam extra Provinciam.
- 5 Plebs idiotæ putat plus gratiæ recipere, sic communicetur cum Hostia magna.
- 6 Ablutio in Calice non est danda Communicantibus Laicis.
- 7 Parochus ruralis punitus, quia dabat Laicis purificationem in Calice.

C A S U S P R U D E N T I A L I S.

Parochus mensura Processione Sacrosanctæ Eucharistia completa, Hostiam ab Ostensorio aufert, illamque in quatuor partes frangit, atque in Pixidem ponit, partes illas fidelibus Communicandis dispensaturus. Queritur an prudenter agat?

R Espondetur negativè: siquidem Hostiam consecratam & in Ostensorio processionaliter delatam, non debet Parochus distribuere communicantibus contractam in partibus; sed tenetur ipse illam assumere, & consumere, dum Missam celebrat, statim postquam seipsum communicavit. Responsum hoc innititur Auctoritate, & Ratione. Desumitur auctoritas à Gavanti in Rubr. Missal. p. 2. tit. 10. sub num. 6. Litt. I. ubi ita loquitur: *Per Particulas danda est Communio; non autem cuicumque de populo danda videntur partes illius Hostiæ, quæ forte reservatur post Orationem quadraginta horarum; quod etiam vetuit S. Carolus in Synodo Diocesana XI. immo ibidem fuisse, à solo Sacerdote prædictam Hostiam sumi, quod melius esset post Calicis sumpcionem.* Hoc ipsum docet Billus in Hierurg. Sac. tom. 2. Verb. Particula num. 45. §. 2. his verbis: *Hinc habes malè facere, & contra Ecclesiæ consuetudinem, eos qui Hostiam, quæ fuit exposita, E. G. in Oratione quadraginta horarum, dividunt in quatuor partes, quas postea Laicis pro Communione distribuunt; id namque expressè prohibuit S. Carolus in Synodo Diocesana Undecima, & etiam generaliter ab omnibus damnatur talis distributio, ut videre est apud Gavanti. tom. 1. p. 2. tit. 10. ad num. 6. & Tonellum lib. 2. tit. 10. ad Rubr. 5. ubi dicunt esse eam Hostiam sumendam à celebrante post sumpcionem Sanguinis.* Decretum autem S. Caroli, desumptum ex eodem Concilio Diocesano XI. registrat Haymo Corius in sua Epitome Verb. Euchar. num. 13. hujus tenoris: *Si Hostia consecrata ulterius conservanda non erit, Sacerdos eamumat in Missa; nec eam populo unquam tradat sumendam. Eandem prohibitionem ponit Synodus Diocesana Farsen. celebrata anno 1635 ab Emin. & Reverendis, D. Carolo Barberino Abbate & Ordinari. c. 9. in fin. de SS. Eucharistia Sacramento dicens: At quidem si amplius (Hostia) exponenda non erit, sequenti die in Missa, Hostia, quæ exposita fuerat, ab ipso Sacerdote consumeretur. Non me latet, Provincialium Concilior. Decreta non obligare extra Provinciam; neque c. Diocesanas Constitutiones extra Diocesim. Decernimus, 3. quest. 9. Fagnan. in cap. Canonum Statuta*